

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Збірник тез Міжнародної наукової конференції
«Восьмі осінні юридичні читання»
(м. Хмельницький, 13-14 листопада 2009 року)

ЧАСТИНА ДРУГА:

Конституційне право
Адміністративне право
Фінансове право
Інформаційне право
Земельне право.
Аграрне право
Екологічне право
Природоресурсне право.

Трудове право та право соціального забезпечення

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
Видавництво Хмельницького університету
управління та права
2009

УДК 34
ББК 67.0
А 43

А 43 Актуальні проблеми юридичної науки: Збірник тез міжнародної наукової конференції «Восьмі осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 13-14 листопада 2009 року): У 4-х частинах. — Частина друга: «Конституційне право. Адміністративне право. Фінансове право. Інформаційне право. Земельне право. Аграрне право. Екологічне право. Природоресурсне право. Трудове право та право соціального забезпечення». — Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2009. — 405 с.

ISBN 978-966-8823-28-2

У збірнику представлені кращі тези доповідей, які були оприлюднені на Міжнародній науковій конференції «Восьмі осінні юридичні читання», що відбулась у Хмельницькому університеті управління та права 13-14 листопада 2009 року.

Розміщені у збірнику тези доповідей стосуються таких напрямків: «Конституційне право», «Адміністративне право», «Фінансове право», «Інформаційне право», «Земельне право», «Аграрне право», «Екологічне право», «Природоресурсне право», «Трудове право та право соціального забезпечення».

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, студентів, аспірантів та докторантів юридичного напрямку, практичних працівників і широкий читацький загал.

Адреса організаційного комітету:
29013, м. Хмельницький, вул. Театральна, буд. 8
тел./факс: (0382) 71-80-80
Ел. пошта: nauka@univer.km.ua
www.univer.km.ua

Організаційний комітет Міжнародної наукової конференції «Восьмі осінні юридичні читання» не завжди поділяє думку учасників конференції.

В збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація та стилістика, які були запропоновані учасниками конференції.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978-966-8823-28-2

© Колектив авторів, 2009
© Хмельницький університет
управління та права, 2009

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО
ФІНАНСОВЕ ПРАВО
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

CONSTITUTIONAL LAW
ADMINISTRATIVE LAW
FINANCIAL LAW
INFORMATION LAW

Горелько Алеся Валерьевна

преподаватель кафедры публичного права

юридического факультета Международного института трудовых и социальных отношений,
Минск, Республика Беларусь

ОБЩЕСТВЕННЫЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМЕ КОНТРОЛЯ ЗА ОХРАНОЙ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЗЕМЕЛЬ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Создание гражданского общества предполагает вовлечение в управление делами всего общества, а в осуществление контроля за использованием и охраной земель — всех звеньев и возможностей, которыми оно располагает. Отношения по поводу охраны и рационального использования земель регулируются не только нормами земельного, но и экологического законодательства. В соответствии со статьей 5 Закона Республики Беларусь «Об охране окружающей среды» одним из объектов отношений в области охраны окружающей среды выступает земля (включая почву), а согласно части 2 статьи 86 данного Закона система экологического контроля в области охраны окружающей среды состоит из государственного, ведомственного, производственного и общественного контроля [1].

Экологический контроль является важным звеном организационно-правового механизма охраны окружающей среды.

Правовую основу общественного экологического контроля создает Конституция Республики Беларусь, Закон Республики Беларусь «Об охране окружающей среды». Согласно статье 86 Закона Республики Беларусь «Об охране окружающей среды» контроль в области охраны окружающей среды проводится в целях обеспечения республиканскими органами государственного управления, местными исполнительными и распорядительными органами, юридическими лицами и гражданами исполнения законодательства Республики Беларусь в области охраны окружающей среды, соблюдения требований в области охраны окружающей среды, а также обеспечения экологической безопасности.

Общественный контроль в области охраны окружающей среды ставит своей задачей проведение общественной проверки соблюдения физическими и юридическими лицами природоохранного законодательства, а также выполнение мероприятий по охране, рациональному использованию и воспроизводству природных ресурсов [1].

Общественный контроль за использованием и охраной земель как вид экологического общественного контроля является одной из гарантий обеспечения права граждан на благоприятную окружающую среду и на возмещение вреда, причиненного нарушением этого права, предусмотренных в статье 46 Конституции Республики Беларусь [2].

Следует обратить внимание на то обстоятельство, что в новом Кодексе Республики Беларусь о земле, который вступил в силу 1 января 2009 года закрепление получил только один вид контроля — государственный контроль за использованием и охраной земель. Земельное законодательство традиционно относится к тем отраслям, на состоянии которых наиболее остро отражаются политические, экономические, идеологические изменения в обществе. Если в начале проведения современной земельной реформы основной целью правового регулирования земельных отношений было закрепление института права частной собственности на землю и введение ее в гражданский оборот, осуществление приватизации земель, то на сегодняшний день встает необходимость закрепления правового механизма, который бы обеспечил оптимальное, гармоничное сочетание интересов государства, общества и частных лиц.

С учетом изложенного, возникает необходимость прибегнуть к экологизации отдельных норм земельного законодательства и закрепить в Кодексе Республики Беларусь о земле,

наряду с государственным и общественный контроль за охраной и использованием земель, имеющий своей целью усиление публичности и открытости контроля в данной сфере.

В статье 5 Кодекса Республики Беларусь о земле закреплён принцип гласности и учета общественного мнения при принятии решений об изъятии и предоставлении земельных участков, изменении их целевого назначения, установлении ограничений (обременений) прав на земельные участки, в том числе земельных сервитутов, затрагивающих права и защищаемые законом интересы граждан [3]. Данный принцип следует рассматривать как проявление публично-правовых начал в земельном праве и одновременно как гарантию обеспечения соблюдения законности в сфере реализации земельных отношений.

Проанализировав нормы экологического и земельного законодательства, представляется, что общественный контроль за охраной и использованием земель может осуществляться общественными инспекторами охраны природы, общественными объединениями, гражданами. Осуществление общественного земельного контроля должно основываться на принципе «разрешено все, что не запрещено законом».

Учитывая, что, специальный порядок осуществления общественного контроля за охраной и использованием земель законодательством не установлен, субъектам необходимо руководствоваться положениями экологического и иного законодательства, регулирующими их участие в принятии экологически и социально значимых решений, защите своих прав и законных интересов.

Изложенное дает основания рассматривать необходимость закрепления в Кодексе Республики Беларусь о земле общественного контроля за охраной и использованием земель как приоритетное направление развития земельного законодательства, поскольку это позволит в наиболее полной степени реализовать один из важнейших принципов белорусского земельного законодательства — принцип гласности и учета общественного мнения при принятии решений об изъятии и предоставлении земельных участков, изменении их целевого назначения, установлении ограничений (обременений) прав на земельные участки, в том числе земельных сервитутов, затрагивающих права и защищаемые законом интересы граждан.

Использованные источники:

1. Об охране окружающей среды: Закон Респ. Беларусь, 26 ноя 1992 г., № 1982-ХІІ: в ред. Закона Респ. Беларусь от 02.07.2009 г., № 32-3 // Консультант Плюс: Беларусь [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. — Минск, 2009. — Дата доступа: 10.10.2009.
2. Конституция Республики Беларусь 1994 года (с изменениями и дополнениями, принятыми на республиканских референдумах 24 ноя. 1996 г. и 17 окт. 2004 г.). — Минск: Амалфея, 2005. — 48 с.
3. Кодекс Республики Беларусь о земле: Кодекс Респ. Беларусь, 23 июля 2008, № 425-3: в ред. Закона Респ. Беларусь от 06.11.2008 г., № 447-3 // Консультант Плюс: Беларусь [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. Центр правовой информ. Респ. Беларусь. — Минск, 2009. — Дата доступа: 10.10.2009.

Грицан Ольга Анятоліўна

доцент кафедры господарського та екологічного права

Юридичного інституту Львівського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ НАДР: ОКРЕМІ ПИТАННЯ

У сучасний період створена розгалужена система органів спеціального контролю у сфері користування надрами. Здійснюючи надвідомчий екологічний контроль, ці органи відіграють

важливу роль у забезпеченні раціонального використання надр та їх охорони. Водночас невіршеними залишаються питання, пов'язані з паралелізмом у роботі контролюючих органів та дублюванням контрольних повноважень.

Зокрема, відповідно до положень чинного законодавства, як Держгеослужба, так і Держпромгінрагляд уповноважені виконувати функцію контролю за веденням робіт з геологічного вивчення надр. Справи щодо таких адміністративних правопорушень, як порушення вимог щодо охорони надр та порушення правил і вимог проведення робіт по геологічному вивченню надр можуть бути в потрібній підвідомчості. Контроль за здійсненням рекультивациі земель, порушених внаслідок надрокористування, здійснюють як Держкомзем, так і Управління державного геологічного контролю за веденням робіт по геологічному вивченню та використанню надр Держгеослужби.

Іншою, не менш вагомою проблемою, є недотримання основоположних принципів екологічного управління, а саме – розмежування регулятивно-розпорядчих та контрольних функцій між окремими органами влади. Адже на сьогодні Мінприроди фактично займається розпорядженням фондом надр та одночасно здійснює контроль за його використанням та охороною.

Вищесказане дає можливість стверджувати, що на даний час назріла об'єктивна необхідність реформування системи органів державного управління надрокористуванням на основі позбавлення Мінприроди розпорядчих функцій у сфері надрокористування та створення для виконання цих функцій відповідного органу державної виконавчої влади. Таким органом може стати Державний комітет України з питань надрокористування.

Державний Комітет з питань надрокористування повинен отримати статус центрального органу виконавчої влади з питань охорони надр і раціонального використання мінеральної сировини, діяльність якого повинна координуватися та спрямовуватися Мінприроди. Серед основних завдань комітету необхідно визначити: узагальнення практики з питань використання надр, виконання загальнодержавних програм розвитку мінерально-сировинної бази, управління державним фондом надр. До повноважень Державного комітету з питань надрокористування доцільно передати ряд організаційно-господарських функцій, зокрема: 1) організацію та проведення аукціонів на одержання права користування надрами, в тому числі облік заяв на участь в аукціоні та перевірку документів, що до них додаються, а також затвердження остаточних результатів аукціону; 2) видачу та реєстрацію спеціальних дозволів на користування надрами та внесення змін до них; 3) оформлення та переоформлення ліцензій на визначені законом види господарської діяльності, пов'язаної з надрокористуванням; 3) внесення пропозицій щодо обмеження або тимчасового припинення діяльності підприємств, установ або організацій у разі порушення ними чинного законодавства в галузі раціонального використання та охорони надр; 4) організацію державного геологічного вивчення надр; 5) організацію експертиз проектів геологічного вивчення надр та експертизи геологічної інформації; 6) встановлення кондицій на мінеральну сировину; 7) прийняття рішень стосовно дострокового припинення права на користування надрами.

До складу комітету повинна ввійти Держгеослужба, за винятком Управління державного геологічного контролю. Це пов'язано з тим, що правовий статус цього комітету не повинен передбачати контрольних повноважень у сфері надрокористування. Таким шляхом вдається уникнути відомчого контролю, що на даний час здійснюється стосовно підприємств Держгеослужби.

У процесі реформування органів державного управління надрами Управління державного геологічного контролю необхідно включити до складу Держгеоінспекції. При цьому контрольні функції слід розділити на такі, що здійснюються ним самостійно, та функції, що здійснюються спільно з іншими підрозділами Держгеоінспекції. Запропонований поділ зумовлений специфікою набору знань, необхідних для здійснення контролю за використанням та охороною надр.

До функцій, які органи державного геологічного контролю можуть здійснювати самостійно, варто віднести ті, які стосуються безпосередньо користування надрами, а саме: 1) контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо геологічного вивчення, раціонального використання та охорони надр, вимог ліцензій на здійснення господарської діяльності, пов'язаної з користуванням надрами, вимог спеціальних дозволів на всі види користування надрами та обов'язкових угод про умови користування надрами; 2) контроль за наявністю у користувача надрами позитивних висновків державної екологічної експертизи для тих різновидів діяльності щодо користування надрами, які становлять підвищену небезпеку згідно чинного законодавства; 3) контроль за наявністю результатів експертизи програм, проектів та планів з геологічного вивчення надр, відповідності поточної діяльності надрокористувача показникам, затвердженим в проектній документації; 4) контроль за дотриманням вимог щодо збереження гіричних виробок і свердловин, зразків порід, дублікатів проб та інших матеріалів, які в майбутньому можуть бути використані в процесі будь-якого різновиду користування надрами.

Спільно з іншими підрозділами Держгеоінспекції, органи державного геологічного контролю можуть перевіряти діяльність щодо: 1) дотримання умов утримання ділянок надр, що являють собою наукову і культурну цінність, природних геологічних заповідників, а також окремих геологічних пам'яток природи; 2) дотримання вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та окремих його компонентів в процесі користування надрами; 3) дотримання вимог щодо розміщення відвалів, вміщуючих порід, хвостосховищ, териконів та інших відходів видобування корисних копалин і переробки мінеральної сировини; 4) раціонального використання мінеральних ресурсів континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони; 5) дотримання вимог про охорону навколишнього природного середовища при захороненні в надрах відходів.

Запропоноване розмежування допоможе вирішити ряд існуючих проблем. В першу чергу, буде забезпечено комплексність екологічного контролю, адже надрокористуванням справляє чималий вплив на всі компоненти природного середовища. Зосередження функцій екологічного контролю в руках одного державного контролюючого органу дасть змогу інспекції перевіряти як користування надрами, так і вплив цього користування на всі взаємозв'язані з надрами природні об'єкти. По-друге, такий розподіл повноважень є запорукою узгодженості діяльності інспекцій, оскільки перевірки щодо використання та охорони надр будуть здійснюватися в межах одного державного органу.



Данькова Вікторія Станіславівна
студентка 3-го курсу заочного факультету
Хмельницького університету управління та права

ОСОБЛИВОСТІ НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ В КОНТЕКСТІ ЗМІН ДО ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Виникнення права власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав[1; ст.125]. Відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обмежень - офіційне визнання і підтвердження державою фактів виникнення, переходу або припинення речових прав на нерухоме майно та їх обмежень, що супроводжується внесенням даних до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та їх обмежень[2; ст.2].

<i>Харитончик И. Д.</i> Расширение полномочий Конституционного Суда Республики Беларусь в свете нового законодательства.....	209	<i>Крушеніцький В. М.</i> Реєстрація прав на землю в Україні.....	277
<i>Цимбалістий Т. О.</i> До питання про засади правового статусу Конституційного Суду України.....	210	<i>Кудінов В. О.</i> Окремі проблеми адаптації земельного законодавства України до законодавства Європейського Союзу.....	280
<i>Циц С. В.</i> Проблеми та перспективи класифікації посад державних службовців в органах державної влади на регіональному рівні.....	212	<i>Кудрейко П. Н., Шкаєва А. В.</i> Участие государства в развитии земельной собственности.....	281
<i>Чвалюк А. М.</i> Корисність «руйнівних» процесів у правовій науці.....	214	<i>Лышко А.О.</i> Использование атомной энергии в Республике Беларусь: законодательное регулирование.....	283
<i>Шагурова С. Е.</i> Проблемы соотношения конституционных категорий «обязанность» и «права и свободы» как элементов основ правового положения личности.....	216	<i>Ломако А. Ю.</i> Совершенствование правового регулирования эколого-экономических отношений.....	284
<i>Шенета О. В.</i> Роль та місце законів у системі нормативного регулювання технічного захисту інформації в Україні.....	218	<i>Луценко Р. О.</i> До питання правового регулювання захисту земельних прав громадян.....	286
<i>Шиманська І. С.</i> Акти місцевих державних адміністрацій.....	219	<i>Мирошниченко І. М.</i> Земельний кодекс України: проблемні питання визначення складу земель житлової та громадської забудови.....	288
<i>Шостак В. А.</i> Місцеве самоврядування в Україні: сучасний етап реформування.....	221	<i>Мишура А. Д.</i> Концессия земельных участков как правовая форма землепользования в Республике Беларусь.....	290
<i>Шумляк О. П.</i> Окремі аспекти правового регулювання реєстрації виборців у контексті проведення чергових виборів Президента України 2010 року.....	223	<i>Нагребельний А. В.</i> Контрольна діяльність державних органів у сфері охорони і використання водоохоронних зон в Україні.....	292
<i>Юбка В. А.</i> Французская конституционная реформа 2008 г.: основные направления.....	226	<i>Настечко К. О.</i> Удосконалення поняття «земельна ділянка».....	294
<i>Якубовський Р. В.</i> До питання про грант як джерело фінансування освіти.....	228	<i>Олішник О. М.</i> Уніфікація законодавства про надра, як одна з умов їх охорони (окремі аспекти).....	296
<i>Янишевская Е. А.</i> Нормативно-правовое регулирование цензуры в сети Интернет.....	229	<i>Олішника О. В.</i> Проблеми законодавчого регулювання вирішення земельних спорів в Україні.....	297
<i>Янчук А. О.</i> Теоретичні аспекти правового регулювання референдумного процесу в умовах сучасного розвитку української держави.....	231	<i>Петрушко М. Л.</i> Формування земельного законодавства України.....	300
<i>Яцків І. І.</i> Неправомірна вигода як адміністративне правопорушення: загальна характеристика.....	233	<i>Позняк Е. В.</i> Проблеми застосування обмежувально-запобіжних заходів за екологічним та санітарним законодавством.....	302
Земельне право. Аграрне право. Екологічне право. Природоресурсне право	237	<i>Пригара О. В.</i> Форми реалізації екологічного законодавства.....	305
<i>Базыма Н. А.</i> Экологический аудит в Республике Беларусь, Российской Федерации и Украине: сравнительно-правовой анализ.....	238	<i>Проскура Г. М.</i> Деякі аспекти проблеми реалізації права на доступ до екологічної інформації.....	307
<i>Белобородя А. А.</i> Место закона Республики Беларусь «Об охране окружающей среды» в иерархии источников экологического права.....	239	<i>Романюк М. З.</i> Особливості визначення правового режиму військових земель в законодавстві Російської імперії (XVII-XIX ст.).....	309
<i>Бицюра Л. В.</i> Загальні особливості механізму інтервенційних операцій сільськогосподарської продукції на території держав-членів ЄС та на території України.....	241	<i>Сенкевич Е. А.</i> Роль міжнародного права в регулюванні проблем радіаційної безпеки в Республіці Беларусь.....	310
<i>Богатюк І. Г.</i> Особливості правового режиму округів і зон санітарної (гігієнічно-санітарної) охорони курортів та лікувально-оздоровчих місцевостей.....	243	<i>Степанюшина Л. О.</i> Земельні сервітути в Україні.....	312
<i>Бондарчук Н. В.</i> Актуальні питання правового режиму земель авіаційного транспорту України.....	245	<i>Федорович В. І.</i> Зміст земельних правовідносин.....	315
<i>Брикуля Т. О.</i> Проблемні питання правового режиму земель капітального будівництва.....	247	<i>Цюцюк О. В.</i> Функції сільськогосподарських товаровиробників України.....	317
<i>Вітовська І. В.</i> Вповноважені і зобов'язані суб'єкти екологічних правовідносин.....	249	<i>Шумляк О. П.</i> Земельний вопрос в деятельности субъектов хозяйствования.....	319
<i>Василюк В. В.</i> Безкоштовна приватизація земельних ділянок: позитивні та негативні аспекти.....	251	<i>Ярошук В. Г.</i> Правова природа принципу пріоритету вимог екологічної безпеки у земельному праві.....	320
<i>Врублевський П. С.</i> Проблеми форм права власності на землю.....	253	Трудове право та право соціального забезпечення	323
<i>Галайдюк Л. Ю.</i> До питання правового регулювання ветеринарної медицини.....	255	<i>Баранкевич А. В.</i> Про необхідність одержання дозволу на працевлаштування в Україні іноземних громадян.....	324
<i>Гноянюк М. М.</i> Співвідношення понять «охорона» і «захист» в системі гарантування права власності на землю в Україні.....	257	<i>Бек У. П.</i> Нормотворча діяльність МОП у сфері охорони праці.....	325
<i>Гончарова О. С.</i> Деякі теоретичні проблеми в сфері судового вирішення земельних спорів.....	258	<i>Бомбергер І. Л.</i> До питання про види стажу у праві соціального забезпечення.....	327
<i>Горелько А. В.</i> Общественный контроль в системе контроля за охраной и использованием земель в Республике Беларусь.....	260	<i>Бурак В. Я.</i> Місце і роль права соціального забезпечення в системі соціального права.....	329
<i>Грицан О. А.</i> Реформування системи органів державного контролю за використанням та охороною надр: окремі питання.....	261	<i>Буряк В. Я.</i> Місце і роль права соціального забезпечення в системі соціального права.....	331
<i>Данькова В. С.</i> Особливості набуття права власності на земельну ділянку в контексті змін до земельного законодавства.....	263	<i>Вериго А. Б.</i> Совмещение работы с обучением.....	333
<i>Домбровський С. Ф.</i> Організація правового виховання і навчання сільського населення та надання йому юридичної допомоги на Поділлі.....	265	<i>Вишовецька С. В.</i> Методологічні проблеми науки трудового права.....	335
<i>Іларіонов О. Ю.</i> Правове забезпечення видобування газу (метану) вугільних родовищ.....	268	<i>Гогаля Ю. В.</i> Щодо класифікації переведення працівників на іншу роботу.....	336
<i>Кітнік О. М.</i> Обмеження прав на землю в інтересах сусідів.....	269	<i>Грицишина Л.</i> «Право на працю» чи «свобода праці»: проблеми конституційного закріплення.....	339
<i>Касьянчик А. И.</i> Правовая природа земельного участка: сравнительный анализ законодательства Украины, Российской Федерации и Республики Беларусь.....	272	<i>Долголева И. А.</i> Некоторые правовые аспекты профессионального пенсионного страхования в Республике Беларусь.....	340
<i>Кондратьева Т. А.</i> Инновационные элементы организационно-правового механизма охраны окружающей среды и экологической безопасности.....	274	<i>Дормешикина И. О.</i> К вопросу о способах сокращения издержек на оплату труда.....	342
<i>Костищук І. О.</i> Проблеми забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні.....	276	<i>Дріжжана С. В.</i> Актуальні теоретичні та практичні проблеми кодифікації законодавства про трудовий договір.....	344
		<i>Дробот Ж. А.</i> Правові дефініції «соціальної забезпечення» та «соціальний захист» за національним законодавством України.....	346